

Nr 62.

Ankom till riksdagens kansli den 15 april 1932 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående löneklassplacering i vissa fall för befattningshavare i statens tjänst.

(3:e avd.)

I en till riksdagen avlåten, den 26 februari 1932 dagtecknad proposition, nr 159, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, i vad propositionen ankommer på utskottets handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att, utan hinder av bestämmelserna i gällande avlöningsreglementen för ordinarie tjänstemän inom den nyreglerade civila statsförvaltningen, i fall av den art, som i statsrådsprotokollet omförmålts, och i enlighet med de däri angivna grunderna besluta om placering i löneklass vid befordran från icke-ordinarie till ordinarie tjänst.

I fråga om utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451, jfr 1925 nr 270) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, upptager i 10—12 §§ bestämmelser om befattningshavares placering i löneklass.

De grundläggande stadgandena i 10 § innebära, att tjänsteman vid tillträdande av ordinarie tjänst erhåller lön enligt lägsta löneklassen för den lönegrad, till vilken tjänsten hör, samt att han efter att hava tillhört en och samma löneklass under tre år under vissa förutsättningar uppflyttas till närmast högre löneklass och efter ytterligare tre år till den därpå följande högre löneklassen och så vidare, intill dess den för lönegraden fastställda högsta löneklassen uppnåtts.

På grund av stadganden i 11 och 12 §§ gälla i vissa fall i fråga om befattningshavares placering i löneklass andra och för befattningshavaren förmånligare grunder än den nyssnämnda huvudregeln.

I fråga om övergång från icke-ordinarie till ordinarie befattning föreskrives sålunda i 11 § 1 mom., att, om den, som från icke-ordinarie befatt-

ning vinner befordran till ordinarie tjänst, innehar sådan anställning i statens tjänst, som i avseende å tjänstgöringens art och omfattning finnes svara mot, vara jämförbar med eller högre än den ifrågavarande ordinarie tjänsten, må för bestämmandet av hans begynnelselönen i denna tjänst och sedermera för hans uppflyttning till högre löneklass tillgodoräknas honom den tid utöver tre år, under vilken han efter fyllda 18 år i en följd innehaft dylik anställning. Även arbete utom statens tjänst kan enligt 11 § 2 mom. under vissa förutsättningar få tillgodoräknas.

Beträffande löneklassplacering vid befordran från lägre till högre ordinarie tjänst äro i 12 § 1 mom. — förutom bestämmelser om tillgodoräknande av tidigare likvärdig verksamhet — föreskrifter meddelade om s. k. snedding. Denna innebär, att, därest ordinarie tjänsteman vid befordran till högre tjänst åtnjutit eller från tiden för den högre tjänstens tillträädande skulle i den lägre tjänsten hava kommit i åtnjutande av lön enligt sådan löneklass, som är gällande jämväl för den högre lönegraden, han skall vara berättigad att i den nya tjänsten omedelbart erhålla lön enligt närmast högre löneklass. Ordinarie tjänsteman, som före tillträädandet av högre tjänst åtnjutit lön enligt löneklass, som är närmast lägre än den, till vilken han på grund av nyssnämnda föreskrift eller det allmänna stadgandet i 10 § bör vid befordran hänföras, äger att, för omedelbar eller framtida uppflyttning till högre löneklass i den nya tjänsten, räkna sig till godo den tid intill tre år, varunder han tillhört eller beräknats hava tillhört berörda lägre löneklass.

Föreskrifter rörande befattningshavares placering i löneklass av enahanda innebörd som de nu i korthet angivna, för allmänna civilförvaltningen gällande stadgandena återfinnas jämväl i avlöningsreglementet den 19 juni 1919 (nr 343) för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk (10—12 §§), avlöningsreglementet den 22 juni 1920 (nr 493, jfr 1925 nr 250) för tjänstemän vid domänverket (10—12 §§) samt avlöningsreglementet den 9 juni 1922 (nr 379) för befattningshavare vid lots- och fyrstaten (7—9 §§).

Bestämmelser om snedding äro, såsom framgår av det föregående, icke meddelade för de fall, då icke-ordinarie tjänsteman befordras till ordinarie tjänst. I sådana fall kan för uppflyttning i löneklass endast den i 11 § avlöningsreglementet för allmänna civilförvaltningen eller motsvarande bestämmelser i övriga hithörande avlöningsreglementen medgivna tillgodoräkningen av viss föregående tjänstgöring komma till tillämpning. I den mån icke möjlighet till dylik tillgodoräkning föreligger, inträder den i 10 § avlöningsreglementet för allmänna civilförvaltningen eller motsvarande bestämmelser stadgade huvudregeln, att tjänstemannen skall vid tillträädandet av ordinarie tjänst placeras i begynnelselöneklassen i vederbörande lönegrad. Under sådana omständigheter kan det inträffa, att en tjänsteman vid befordran till första ordinarie tjänst kom-

mer att hänföras till samma eller lägre löneklass än den, till vilken han såsom extra ordinarie tjänsteman eller befattningshavare å extra stat erhållit uppflyttning.

I sitt den 21 juli 1930 avgivna betänkande med förslag till allmänt avlöningsreglemente har 1928 års lönekommitté föreslagit utsträckning av sneddningsregelns tillämpning till att avse jämväl befordran från icke-ordinarie till ordinarie tjänst. Härom har lönekommittén anfört (sid. 79), att, enär samma lönesystem vunnit tillämpning på såväl extra-ordinarie som ordinarie personal, det syntes naturligt att på det smidiga sätt sneddningsregeln erbjöde förmedla övergången från extraordinarie till ordinarie anställning. På grund av de ogynnsamma verkningar, som senare års personalindragningar och vakanssättning av ordinarie tjänster haft på befordringsmöjligheterna för de icke-ordinarie tjänstemännen, inträffade det nämligen numera i stor utsträckning, att en tjänsteman finge kvarstå så länge i extraordinarie befattning, att han komme att uppbära lön enligt sådan löneklass, som vore gällande jämväl för den ordinarie tjänst, till vilken han sedermera befordrades. I dylika fall skulle alltså enligt kommitténs förslag de vanliga reglerna för sneddningsreglementet tillämpas, varigenom för ämbetsverken vunnes den beaktansvärda fördelen, att varje tvekan, till vilken löneklass tjänstemannen borde vid befordran hänföras, vore utesluten. Enligt nu gällande bestämmelser skulle i stället en omständlig tillgodoräkningsprocedur äga rum, visserligen i flertalet fall ledande till en för tjänstemannen lika förmånlig eller bättre löneklassplacering, men förenad med alla de olägenheter, som vore utmärkande för en huvudsakligen subjektiv värdering av den tidigare tjänstgöringen. Ur ekonomisk synpunkt innebure den föreslagna ändringen icke heller någon merutgift för staten. Snarare syntes i stället någon besparing kunna förväntas därigenom uppstå.

Efter att hava redogjort för vissa framställningar om löneklassplacering vid befordran från icke-ordinarie till ordinarie tjänst, som för närvarande föreligga till Kungl. Maj:ts avgörande, samt vederbörande myndigheters däröver avgivna yttranden (sid. 4—7), har departementschefen anfört i ärendet följande:

»Med nu gällande avlöningsbestämmelser kan det, såsom framgår av den lämnade redogörelsen, vid befordran från en extra ordinarie befattning till ordinarie tjänst inom samma eller högre lönegrad i vissa fall inträffa, att tjänstemannen i den nya tjänsten placeras i lägre löneklass än den, han omedelbart före befordran tillhörde, och således vid befordran får vidkännas en försämring i lönehänseende. Ett dylikt förhållande måste ofta framstå såsom en obillighet, och de hörda myndigheterna hava också i anledning av de nu föreliggande framställningarna föreslagit åtgärder till vinnande av rättelse härutinnan. För egen del biträder

jag denna uppfattning. I anslutning till det förslag, som framställt av allmänna civilförvaltningens lönenämnd, får jag förorda, att bemyndigande utverkas för Kungl. Maj:ts att i de fall, då så efter verkställd prövning finnes skäligt, utan hinder av bestämmelserna i gällande avlöningsreglementen medgiva, att tjänsteman med avlöning enligt de för befattningshavare å extra stat eller för extra ordinarie tjänstemän gällande grunder, vilken erhåller befordran till ordinarie befattning i samma eller högre lönegrad och vilken därvid med tillämpning av sagda bestämmelser skulle placeras i samma eller lägre löneklass än den, han omedelbart före sin befordran tillhört, må åtnjuta lön enligt sistnämnda löneklass ävensom att för framtida löneklassuppflyttning må tillgodoräknas honom den tid, han före befordran tillhört denna löneklass. Ett genomförande av detta förslag skulle, såsom lönenämnden framhållit, icke föregripa den slutliga prövningen av det förslag till ändrade bestämmelser rörande placering i löneklass, som innefattas i det av 1928 års lönekommitté framlagda betänkandet med förslag till allmänt avlöningsreglemente.

Det föreslagna bemyndigandet torde böra gälla den nyreglerade civila statsförvaltningen och alltså avse befattning, å vilken något av följande avlöningsreglementen äger tillämpning, nämligen reglementet den 22 juni 1921 för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, reglementet den 19 juni 1919 för tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk, reglementet den 22 juni 1920 för tjänstemän vid domänverket eller reglementet den 9 juni 1922 för befattningshavare vid lots- och fyrstaten.

Vad angår den föreslagna anordningens tillämpning å befattningshavare, vilka redan tillträtt ordinarie tjänst under sådana omständigheter, som i bemyndigandet avses, torde vid bestämmandet av befattningshavarens löneklass böra så anses, som om ifrågavarande förmånligare beräkningsgrund varit gällande från tiden för befattningshavarens tillträde till innehavande ordinarie tjänst, dock att härvid hänsyn icke må tagas till tjänstetid, som infallit före den 1 juli 1925. Förhöjd avlöning på grund av dylikt medgivande läser icke böra utgå för tid före ingången av innevarande år.»

Utskottet har, med hänsyn till vad i ärendet anförts, funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag, dock att enligt utskottets mening förhöjd avlöning icke må utgå förrän från och med ingången av nästkommande budgetår.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må beträffande befattningshavare under andra—åttonde samt tionde huvudtitlarna be-

*Utskottets
yttrande.*

myndiga Kungl. Maj:t att, utan hinder av bestämmelserna i gällande avlöningsreglementen för ordinarie tjänstemän inom den nyreglerade civila statsförvaltningen, i fall av den art, som i statsrådsprotokollet över finansärenden den 26 februari 1932 omförmälts, och i enlighet med de däri angivna grunderna besluta om placering i löneklass vid befordran från icke-ordinarie till ordinarie tjänst med den inskränkning, att sådan avlöningsförhöjning icke må utgå förrän från och med den 1 juli 1932.

Stockholm den 15 april 1932.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 61.
